По конфіскаті. — Наклад другий!

Ч. 92. Львів, четвер 15. червня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1200 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 75 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоги 150 М. Між новинками і в редакційній части 200 М., на першій стороні 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Східна Галичина як самостійний край принята до Міжнародної Унії Товариств Союза Народів.

Прага, 8. червня 1922.

Сьогодня о год. 4. пополудни на пленумі 6. конференції Унії Т-в Ліги Націй, принято Східну Галичину як суверенний край в звичайні члени Унії.

За голосували: Німеччина, Вірменія, Австрія, Бельґія, Китай, Болгарія, Велика Британія, Україна, Франція, Італія, Зединені Держави півн. Америки, Туреччина, Польща (з форм. застереженням), Японія, Греція, Швайцарія, Мадярщина.

Не явилися до голосування: Росія, Югославія, Чехословаччина, Румунія.

* * *

В днях 3.—7. червня ц. р. відбулася в Празі 6. конференція Міжнародньої Унії Товариств Союза Народів. На конференцію прибула делєґація Західно Українського Т-ва Ліги Націй з метою добитися приняття в члени Унії. В склад делєґації ввійшли: д-р Роман Перфецький президент, д-р Олександр Марітчак ґенеральний секретар, проф. д-р М. Лозинський, проф. д-р О. Колесса, д-р К. Трильовський, Ілля Семака, Роман Шепарович, д-р Людомир Давидовський, Ат. Гладій.

Західно українська делєґація зразу ввійшла в контакт і порозуміння з делєґаціями: бельґійською, велико-британською, французькою, італійською, німецькою, японською, грецькою й и. та запевнила собі в них попертя для своєї справи на конференції.

В програму конференції входили слідуючі точки: 1) національні меншости, 2) рівноуправнення рас, 3) внутрішні питання, 4) правні питання, 5) справа обезброєння, 6) політичні питання.

По своїй суті східно-галицька квестія була розглядана при точках: 3 і 4.

Тимто вже дня 4. VI. на пленумі конференції забрав слово д-р Марітчак від імени Зах. Українського Т-ва Ліги Націй, предкладаючи справу приняття Західної України в звичайні члени Унії.

Негайно опісля було передано цю справу 5-ій комісії, де її розбірали протягом 3 днів.

В комісії реферували її від Західно Українського Т-ва Ліги Націй: 4. VI. д-р Марітчак, 5. VI. проф. д-р М. Лозинський і д-р Марітчак, 6. VI. д-р Марітчак. Тогож дня 5. комісія приняла в східно галицькій справі, по думці проєкту великобританської делєґації, резолюцію такого змісту:

Статут Східної Галичини. Комісія є переконана, що супроти самостійного становища, яке її (розумій Сх. Г.) було признане і союзними та заприязненими державами і Союзом Народів в дебатах, які провадив Союз Народів на тему Східної Галичини (Західної України), треба вважати її (Східну Галичину) окремою землею.

В голосуванню над цею резолюцією вційже 5. комісії було віддано 15 голосів за, 1 проти, 3 здержалися (Польща, Чехословаччина, Югославія).

Цю резолюцію було проголошено слідуючого дня себто 7. VI. по полудни на пленумі конференції, після чого голосуванням її принято. При цьому ані один голос не був проти.

Тут зокрема треба підкреслити особливу прихильність і поміч східно гал. делєґації з боку слідуючих чужих делєґатів:

Ф. Руффіні — проф. і міністр (Італія), вікомтес Ґлєдстон (Велика Британія), Серафіядес — проф. (Греція), Пауль Аппель — ректор Сорбони (Франція), ґраф Бернсторф — б. амбасадор в Ню-Йорку (Німеччина), Ля Фонтен — сенатор (Бельґія), ґраф Менсдорфер (Австрія).

Для цього з боку західно-української делєґації дуже багато праці поклали: д-р Марітчак і проф. д-р Лозинський та пп.: Гладій і Француз Турей, член субкомісії конференції.

На замкнення нарад конференції, коли були відчитані за чергою всі ухвали і резолюції 6. конференції, відчитано теж апель Унії (принятий на пропозицію голяндської делєґації) звернений до держав антанти в справі негайного вирішення східно-галицької справи. Він звучить дослівно так:

Шеста конференція жаліє, що юридичне становище Сх. Галичини полишається дальше непевне, — і уважаючи, що теперішний стан цеї території спричинює важкі трудноці, висказує домагання, щоби правне становище Сх. Галичини було можливо найскорше вирішене.

Велика Україна була принята в звичайні члени Унії першого дня конференції.

Завдяки цьому, використовуючи своє правне положення, доложила багато зусиль, щоб допомогти східно-галицькій делєґації до її признання.

В склад східно-української делєґації входили: проф. Лоський, посол Славинський і Бочковський. Таким чином українська нація буде заступлена в Унії через дві окремі, самостійні делєґації.

Приняття Східної Галичини як самостійної одиниці до Міжнародної Унії вважається видатним політичним успіхом.

Б. Лучаковський.

*

Урядовий протокол
(Ориґінальний текст).

Commision V des Actualités.
Séance du 6 Juin 1922.
Proposition 7/a.

Statuts de la Galicie Orientale.

La sixième Conference regrette que la situation juridique de la Galicie Orientale reste encore incertaine et considérant que l'etat actuel de ce territoire dont lieu a des graves difficultés, exprime le vocu, que la situation juridique de la Galicie Orientale soit reglées dans le plus bref délais pessible.

(Proposition de la Délégation Hollandaise adoptée a l' unanimité).

*

Séance du 6 Juin 1922 le matin.
VII/b.

Statut de la Galicie Orientale.

La Commission est d'avis qu'en raison de la personnalité propre qui lui a été reconnus par les Puissances alliées et associées et par la Société des Nations dans les Delibérations poursuivies par celles au sujet de la Galicie Orientale (Ucraine occidentale), il y a lien de considérer comme un pays distinct.

(Proposition de la Délégation Britanique, adoptée par 15 „oui“ contre 1 „non“ et 3 abstentiens).

(Переклад).

Комісія V. для актуальних справ.
Засідання з дня 6. червня 1922.
Пропозиція 7|а.

Статути Східної Галичини.

Шеста конференція жаліє, що юридичне становище Східної Галичини позістає ще непевне і розважуючи актуальний стан цієї области, з яким вяжуться так поважні трудноці, висказує свої домагання, щоби в як найкоротшім часі вирішено юридичне становище Східної Галичини.

(Пропозиція голяндської делєґації принята одноголосно).

*

Засідання з дня 6. червня 1922. (ранком).
VII/б.

Статут Східної Галичини.

Комісія є погляду, що на основі права особовости, признаного їй союзними і заприязненими державами і Союзом Народів, підчас дебат над предметом Східної Галичини (Західної України), належить вважати її окремим краєм.

(Пропозиція британської делєґації, принята 15 голосами „так“ на 1 „ні“ при 3, що здержалися від голосування).

Анґлійська преса про Сх. Галичину.

Париж, в червни 1922.

Не тільки французька й італійська, але й анґлійська преса присвятила на своїх шпальтах чимало місця питанню Східної Галичини по приводу конференції в Ґенуї. Вибираємо з них найбільш замітні.

Перш усього слід подати за Evenig News автентичний текст промови Льойда Джорджа, якою він домагався поставлення галицької справи на дневнім порядку ґенуенської конференції, — у дотичнім уступі. Уступ той звучить:

„По правді всі границі Східної Европи досі неозначені. Там нема ні одної лінії, яка була би принята всею Европою: границі Вильна, Східної Галичини, Бесарабії вимагають означення. Таке є теперішне положення від Балтійського по Чорне море. Там нема ні одної лінії, яка не була би оспорювана, а кожда з тих границь сама по собі спричинити може страшний конфлікт в Европі“.

Вся анґлійська преса за виїмком преси Норткліфа і консервативно-польонофільської „Morning Post“ заступала погляд, що польські посягання на чужі території, положені на схід від етноґрафічної границі Польщі, загрожують европейському мирови та, що їм повинен бути положений край

„Manchester Guardian“ пише про те:

„Не вдаючися в розгляд метод, якими Польща придбала собі непольські території ствердити треба, що Східна Галичина, Волинь і Біла Русь стогнуть під польським ярмом. Посідання тих територій Польщею непевне. Східна Галичина остає в польськім посіданню під застереженням з червня 1919 р. даним Антантою галицьким Українцям, що голос цілого східно-галицького населення буде вислуханий.

„Навіть Франція не признала сих границь остаточними. Рижська лінія се одна з найбільших небезпек для мира, перед якою окупація Рену сходить на другий плян. Польща таким чином загрожує безпеченству Франції, яку жде ізоляція. Кліщі Росії і Німеччини отвираються і можуть здавити Францію. Як довго справедливо не будуть вирішені національні питання на Сході Польщі, так довго всі мирові договори лишаться на папері. Коли Польща має намір пригадати собі забуті ідеали і обовязки, то нехай зречеться тої лінії, яка їй і її аліянтам грозить катастрофою“.

В звязку з поставленням галицького питання на дневнім порядку конференції в Генуї пише соціялістичний „Daily Herald“: „Відносно границь Румунії і Східної Галичини премієр заявив, що є се одно з двох, або трьох питань, які можуть дуже легко заколотити мир в Европі і що тому воно повинно прийти під наради політичної підкомісії і як що се потрібне, повного засідання конференції“.

Теж саме пише „Daily Chronicle“: „Не може бути бесіди про закріплення мира в Европі, поки невизначені доси і непризнані границі на европейськім Сході не будуть остаточно означені, а саме границя польсько російська, границя Бесарабії, політичне становище Східної Галичини. Льойд Джордж вірний ідеалови замирення Европи наставав на вислухання Литовців і Галичан. Він заявив готовість порушити сі питання на пленарнім засіданню конференції. Барту спротивився рішучо, але безуспішно, допущенню тих питань; його виступ доказує безсумнівно, що коли би покладено край вульканічному неспокоєви в Сх. Европі, Франція втратила би особливі впливи які має завдяки своїй одинокій в Европі, сильній армії“.

„Manchester Guardian Weekly“ з 12. V. пише в дописі з Генуї: „На сьогоднішнім ранішнім засіданню відкрито багато письм, що ждали вже від місяця, себ то від початку конференції, а що походять від народів, яких судьба не була порішена невикінченим твором з Версалю, ні иншими договорами. Досі кожда з конференцій, які збиралися від часу мира, одержували такі письма від Болгарів, Вірменів, Турків, Литовців, Українців Галичини і Угорщини. Та їх не отвирано. Отож сьогодня Льойд Джордж велів секретаріятови дати ті всі письма на стіл і з поміж тих жалоб вибрано ті, які мають знамя серіозної небезпеки для европейського мира. Болгар має вислухати комісія в справі лихого поведення сусідних держав супроти болгарських меншостей; те саме відноситься до Мадярів. Литовцям буде дана можність виснити конференції справу загарбаної Виленщини. Вкінци буде вислухана Східна Галичина в справі її будучого політичного становища.

„Daily Chronicle“ пише в статті про розємний договір: „Вильна не обнято пактом, бо нема ніякого договору, який означував би польсько-литовську границю, однак польсько російська границя визначена договором в Ризі підходить вповні під вимоги пакту. Східна Галичина є також обнята рижським миром, але трудне є питання Бесарабії“.

„Manchester Guardian Weekly“ пише про ліквідацію ґенуенської конференції ось що: „Сумний процес розвіяння ґенуенських надій поступає дальше. Справу Східної Галичини і Литви відложено, дотично Литви дано впрочім стереотипове доручення Союзови Народів... Взагалі є річю сумнівною, чи доцільно доручати Союзови питання. яких виконання вимагає засобів насильної екзекутиви, котрих Союз Народів не має. Та сей процедер став вже так популярним, як формула парляментарного відложення sine die.

„Morning Post“ (консервативний, польонофільський журнал) містить в числі з 25. V. допись свого варшавського кореспондента в якій сказано м. и.: „Слідне тут невдоволення, що Генуа не затвердила границь між Польщею і Росією, установлених рижським договором... Преса всіх партій висказує вдоволення, що не піднято проєкту віддання Східної Галичини совітам або утворення з неї самостійної держави. З окрема тут (у Варшаві) поширюється погляд, що рішення питання східних границь Польщі є залежне від умов екзистенції, які будуть признані Поляками ріжним народам живучим в Польщі, а головно Українцям Східної Галичини.

„The Observer“ з 28. V. пише в статті присвяченій англійсько-французьким взаєминам і загальному міжнародному положенню: „Формула п. Поанкаре про точне виконання версайльського договору виключає наглядно всякий компроміс. Однак народи Великої Британії, Зєдинених Держав, Італії і всі невтральні бажають собі ревізії сего договору. Без радикальної зміни його фінансових постанов і без основної направи його територіяльних надужить в Східній Европі загальний добробут світа не може віджити, а мир в Европі не потриває довше як кілька років.

„Три питання в Генуї заборонені мусять бути основно передискутовані: 1) відшкодовання, 2) розоружения, 3) територіяльні зміни в Східній Европі, яких треба конче доверпшити, коли бажаємо мати сильний і трівкий мировий договір після теперішного часового розємного пакту. Се питання, від яких залежать безпосередно всі инші світові проблеми“.

На тему тих змін пише „The Outlook“: „Льойд Джордж мав відвагу постояти за тим, щоби конференція подбала про овначення російських, західних границь. Як довго нема признаних границь між Росією і неприродно видутою Польщею, так довго мир в Европі мусить бути непевною шуткою. Льойд Джордж, домагаючись полагоджения сих питань, є речником світової опінії, що стужилась за миром“.

Анальогічні уваги про необхідність означення границь на Сході Европи містять „Pall Mall“ і „Evening Standard“.

Про статтю найвизначнійшого англійського тижневника для справ міжнародної політики „The Nation“, присвячену питанню російсько-польських границь і галицькій проблемі — окремо.

Українська суспільність і „Просвіта“.

Живемо й кріпко держимося, а навіть робимо поступи на усіх ділянках нашого національного життя без нічиєї помочі, а своєю власною жертвенністю. І вона в нас справді велика, хоч ще не сцентралізована і не зорганізована так, щоби зайшла в найдальші закутини нашої землі, щоби досягла кожду українську одиницю, а через те і була рівномірно і справедливо розложена на всі верстви українського народу. Всеж таки самі бідні зруйновані війною і ріжними податками та „добровільними даннами“ удержуємо наші школи, даємо поміч потребуючим, піддержуємо пресу, купуємо книжку, даємо змогу до значно більшого ніж перед війною видавничого руху, а накладаючи на себе добровільний піст радо спішимо з помічю голодним з Великої України. Се доказ великої життєвої сили народу, се запорука кращої долі.

Д-Р ВАСИЛЬ ЩУРАТ.

КУЛІШ — КУЛІШЕМ.

III.

Против заміту М. Петрова (з 1884 р.), що Куліш у другій добі своєї творчости „в цілім ряді історичних, публіцистичних і поетичних творів став проповідувати погляди й ідеї прямо противні раншим своїм переконанням“, виступив 1889 р. М. Дашкевич, називаючи таке категоричне твердженнє не зовсім справедливим. Дашкевич вказував на те, що вихідний пункт діяльности Куліша — його горяча любов для рідного племени і слова — не улягає зміні, як не улягли зміні його народництво й погляд на задачі української літератури, а змінився тільки погляд на відношеннє Поляків і Українців, на козацтво й на його пісні і літописи. З Дашкевичем легко можна булоб згодитися, вникаючи пильно в суть писань Куліша, колиб не було між ними таких, як „Магомет і Хадиза“. „Маруся Богуславка“, „Байда, князь Вишневецький“, в яких Куліш, переживши свої дні москвофільства й польонофільства, являється несподівано туркофілом, нагадуючи собою Україну в її козацькому минулому — з тою тільки ріжницею, що руководиться орієнтаціями не політичного, але культурного характеру, чим саме й дивує всіх не помалу. Найяркійше втілене туркофільство Куліша в його поетичній креації, з Байді князеви Вишневецькім. Що Куліш уважає себе за одно з тою креацією, читається в прологу:

І се на лицедійную арену
Свою борбу за правду переносим.

Після такого признання стає ясно, що роля, в якій Куліш випроваджує Байду серед козацтва, — то роля, яку серед своєї української суспільности приписував собі Куліш. Якаж то мала бути роля? Послухаймо, що говорить Байда до товаришів:

Я пороблю вас правди лицарями,
Високими стовпами христіянства, —
Не тими, що втішаюцця кострами,
І Божий світ пустошять ради папства,
Ні, станьмо без пересуду до віри
Під бунчуком червоним Солімана,
Наслідника культурників Каліфів,
Правдивостю великого Султана.
Під ним свободу совісти і віри
Обороняти будемо від Риму;
Його мечем шляхи перегородим
У рідний край від Буджаків і Криму.

Бути лицарем правди, позбувшись пересуду в відношенню до чужих вір — це Кулішева мрія. А воюваннє в імя правди против релігійного пересуду повинно по думці Куліша мати лиш одну ціль: процвітаннє України в мирі. Устами Байди Куліш каже:

Найбільша се булаб козацька слава,
Колиб цвіла впокоєм Україна.

Тільки процвітаннє України у спокою далоб спромогу запанувати між людьми тому культурному прінціпови, якого представницею є женщина, т. є. любови. Тоді вродивсяб у всіх нас дух правдивої любови. Так каже словами Байди сам Куліш:

Бо дух наш родицця в душі жіночій. —
Дух повен жертви, повен занедбання
Себе самого для добра людського:
Нема в людей святійшого призвання,
Нема й у Бога луччого нічого!

І тому для обезпечення сімї, в якій єдино може вповні розвинутися жіноча душа, Байда, зглядно Куліш, віддавби все найдорожше:

Я врізавби свого живого серця,
Оддавби раю цілу половину
Тому, хто для коханого кубелця
Вбеспечує як муром Україну.

Бо в такому коханому кубельці жертвується свойому окруженню женщина. А її жертва має велике значіннє:

Жіноча жертва на рівні з музькою
Грядуще царство правди приближає.

Це найвисша Кулішева правда, якої він даром шукав, як Байда, котрий каже до Турка:

Не знайшов я правди в Польщі.
Ні в вашім гарнім царстві, ні в московськім.
А в нас вона на Русі-Україні
Сліпа й глуха, як мрець у домовині.
Родивсь я рано: ще закон і віра
І в нас одні, і в Турка безувіра,
І в Москаля, що широко сягає,
І в Поляка, що високо літає.

Шукаючи правди по всім усюдам, Байда більше ніж деинде знаходив її сліди в Туреччині. Одначе й там її топтано, бо з пророка свого Турки зробили те, що:

Його імям великим освятили
Своє хижацтво і життє погане.

Зовсім так само, як Христовим іменем освятили свої злочини христіяне.

Тому з усіх вандрівок по світу за правдою — один результат: освідомленнє, що треба вертати туди, відки вийшлось, домів.

Так Байда каже:

Шукав я правди по світах широких,
Коло престолів золотих, високих,
Та бачу, що шкода її шукати
Окрім своєї взброєної хати.
Я збройну хату за Дністром збудую,
Уз ріки й море башти помурую,
Тогді...
Хтоб ні озвався правду боронити
Всім рівно будуть козаки служити.

Бо:

Сьогодні козаки — знаряддє зради,
А завтра — воїни святої правди.

Треба лиш майстерської руки, яка з козаків уміла би зробити те, що з них належалоб і можнаб зробити. Байда оцінює козаків так, як Куліш:

О козаки, народе мій завзятий,
Первоцвіте між нами лицарями!
Хтоб ваші душі вмів собі зєднати,
Той царював би над всіма царями.

„Байда, князь Вишневецький“, як і инші туркофільські поеми Куліша, написаний у 80-их рр. минулого столиття, більше ніж в сорок літ після познайомлення Куліша з Красовим. Сорок літ — се доволі багато часу, щоби могло дозріти сімя, кинене в молоду поетову душу рукою учителя-приятеля. Яке-ж то було сімя?

(Продовження буде)

Та серед повені ріжних потреб і жертв на їх заспокоєння видвигається ще одна дуже важна справа „Просвіти“. Кровю і серцем писані статті проф. Михайла Возняка остали досі без реального висліду. На тисячі української вповні заможної інтелігенції найшовся тільки один директор Омелян Саєвич, котрий зложив на видавничий фонд даток 200.000 мп., за котрі „Просвіта“ змогла видати в серії Народної Бібліотеки ч. 11. історичне оповідання В. Недолі „Бери все, що в хаті“. За його прикладом не пішов досі ні один директор наших фінансових інституцій, вже не кажу з якихось вищих особистих мотивів, але хоч би з елементарного розуміння ваги просвітної організації для дальшого розвитку сеї інституції, на чолі якої стоїть. Так само пройшла на разі безслідно і друга стаття, де взивається інтелігенцію, щоби вся без виїмків вступила в звичайні члени Товариства і сейчас прислала вкладку 1.000 мп. річно.

Деж лежить причина тих сумних проявів? Не хочемо шукати її в байдужности або в недостачі розуміння ваги просвіти і її ролі у кладенню твердих основ під нашу національну будівлю. Мабуть під теперішну нервову і пересичену політичними питаннями хвилю члени нашого суспільства за мало можe інтересуються статтями про культурні справи, а може і не розуміють, як слід, положення „Просвіти“, або розуміють фальшиво.

По роках воєнного жрвотіння „Просвіта“ від останнього Загального Збору 1. листопада 1921 р. закроїла сміло і широко свою діяльність, щоби відповісти своїму великому завданню, подиктованому теперішними вимогами українського народу. Головний Виділ звернув в першій мірі свою увагу на віднову і оживлення просвітно-організаційної праці в краю. Ся справа вяжеться тісно з інтензивною оборонною акцією просвітної організації. В тій цїли Головний Виділ мусів зорганізувати відповідно канцелярію, приймаючи до неї людей, які й заняті головно заспокоюванням потреб просвітного життя в краю. Для удержання звязку поміж централею і краєвими організаціями та в цїли піддержання звязку поміж поодинокими читальнями й філіями Головний Виділ приступив до видавання „Письма з „Просвіти“, а бажаючи його зробити більш інтересним впровадив часть літературну і поучуючу та оживлює цей орган численними ілюстраціями. Приступлено теж до живійшої видавничої діяльности, випускаючи в світ великий календар на 1922 рік та виключно популярні, призначені для широких мас видання народньої бібліотеки.

Видатки на удержання найконечнійшого канцелярійного персоналу, великанської переписки і видань при теперішній девалюації марки йдуть в десятки міліонів річно. Чи здаємо собі справу з того, відки „Просвіта“ бере фонди на покриття так великих коштів? Міг би хтось подумати, що преція „Просвіта“ має свою власну велику хату у Львові. Так, має, але при теперішній охороні льокаторів має з цілої камениці місячного доходу стільки, що не вистарчає навіть на оплату двох урядників. До самої консервації камениці в теперішних обставинах „Просвіта“ мусить рік річно грубо ще докладати. Може хто подумає, що „Просвіта“ багата, бо має маєток в Милованю і Угерцях. Та сі два маєтки знищені війною так, що весь дохід йде на відбудову потрібних господарських будинків і придбання інвентаря живого і мертвого. Що більше, нераз Головний Виділ стрічається з конечністю навіть грошевого вкладу у відбудову тих маєтків, тимбільше, що кождий з них має своє окреме призначення господарсько-садівничої школи і школи жіночого домового господарства.

З членських вкладок вплинуло за пів року навіть не цілих 200.000 мп. „Дар Просвіти 8. грудня“ випав слабо, а ще слабше фонд „Учітеся, брати мої“ котрий що правда має своє окреме призначення і „Просвіта“ на покриття своїх видатків його ужити не сміє. Одиноким джерелом доходу Товариства є тільки видавництва, і тільки так довго, як довго є ще в маґазинах книжки. Маґазини поволи пустіють, а заповнювання їх новими виданнями ізза дорожнечі накладу та недостачі матеріяльних засобів йде непомірно поволи. Отсе фактичний стан, який нашому суспільству треба мати на увазі в оцінюванню ваги й актуальности зазивів Головного Виділу та статтей людей щиро просвітному ділу відданих.

Перед війною покривала „Просвіта“ свої видатки державними і краєвими субвенціями, які перечислені на теперішну валюту дали би річно приблизно 50,000.000 мп. Тепер від 1918 року „Просвіта“ не дістала ні одного сотика підмоги від жадного уряду. Значить, вона мусить здати собі справу з того, що її дальше істнування лежить виключно в руках українського народу. Якби „Просвіта“ була підприємством чисто видавничим, то тоді вона би удержалася своїми власними фондами і моглаб розвинути незвичайно велику видавничу діяльність, бо тоді її місячні видатки на адміністрацію можна би звести до одної третини, або до 150.000 місячно. Тоді „Просвіта“ не потребувала би видавати й „Письмо з Просвіти“, котре мимо того, що є одиноким ілюстрованим двотижневником, виказує за пів року понад 600.000 мп. недобору. Як бачимо три четвертини величезних видатків, які мусить покривати „Просвіта“, звязані з просвітно-організаційною працею централі. Зовсім послідовно і льогічно булоб сказати, що усі ті видатки повинні покрити філії й читальні. І ми певні, що певно покрилиб їх, якби наша інтелігенція в краю більше показувала життя і бралася до праці. Тоді до центральної каси вплинули би і вкладки по відтягненню установленого 15 прц. для потреб філії. При живій діяльности в краю не тільки інтелігенція але селянство радо зложилиб 1000 мп. річної вкладки, тоді „Письмо з Просвіти“ не виказувалоб дефіциту а далоб навіть прихід і уможливилоб уліпшення „Письма“ так під оглядом змісту, як і форми. Доки Головному Виділови удасться розбити той страшний мур, що приляг груди нашого культурного життя, потрібна є для Тов-а „Просвіта“ негайна поміч. Сю поміч чи у формі масового надсилання вкладок по 1000 мп. річно без огляду на се чи хто вже марних 240 мп. заплатив чи ні, чи у формі більших датків на видавничий фонд мусить дати весь український нарід.

Беручи під увагу безліч пекучих потреб, „Просвіта“ досі з просьбою о поміч не зверталася, а коли се зробить, то тільки тому, що иншого виходу нема. І українська суспільність над тою просьбою не сміє перейти до дневного порядку, бо се буде голос найстаршого нашого культурного Товариства, матері усіх наших інституцій і товариств, які дають нині хліб десяткам тисяч української інтелігенції.

Коли ставимо до „Просвіти“ високі і зовсім оправдані домагання, то мусимо теж і зі своєї сторони зробити усе, щоби шанована нами матір українського культурного і економічного життя се завдання під теперішне лихоліття могла сповнити. — *І. Б.*

Свято відслонення памятника на могилах Героїв у Винниках.

Гарний, соняшний день, неділя 11. червня. Поїзд яким їдемо, переповнений. Люде стоять в переходах, на плятформах, ступіньках. Всі в поважнім, піднесенім настрою, говорять на тему нинішнього свята, згадують менти звязані з хвилею святої борби. Якийсь б. старшина пояснює терен з часів три роки тому боєвої облоги Львова. — Оттам Чортівська скала, де впав Михась Гайворонський, — добили його прикладами крісів, додає дивлячись тупо в синяву далечінь неба.

Всі мовчать. Чути тільки рівномірний стукіт колес ваґонів і важке сопіння льокомотиви. Поволи опускаємо лісисту околицю і наближаємось на місце призначення. Перед нами розложились Винники, цілі в зелені розкішних садків, пів село, пів містечко, дивно миле і привітне.

Поїзд заїзджає на дворець, де чекають вже нас члени „комітету свята“ з метким і енерґічним п. Ярославом Левицьким на чолі. Витаємось і йдемо в напрямі до церкви. По дорозі стрічаємо гурти святочно прибраних людей з вінками і квітами. Перед церквою, на дорогах і на майдані, товпа народу. Делеґації, процесії, дівчата в народних строях, парубки в гарно вишитих сорочках, всі в поважнім настрою. Входимо до церкви. Службу Божу править прелат о. Л. Куницький в асисті священиків винницького деканату. Церква битком набита. Наближується хвиля проповіди. Говорить о. Куницький, дрожачим, переймаючим голосом. — „На цвинтарі заборонено мені говорити...“

Прикро доводиться слухати т. слова і в душі будяться слушні рефлексії на тему сучасного нашого положення.

Люде слухають з напруженням. В очах замітно зворушення. Якісь жінки плачуть оперішись головами в зимні стіни церкви.

Серед гробової тишини кінчиться проповідь. Виходимо. На дорозі формується похід. Попереду чета львівського Пласту, за нею дута орхестра лисинецького „Сокола“, винницька процесія з хоругвами, хор львівського „Бандуриста“, духовенство, „почетний комітет“ зложений з виднійших представників львівського, винницького і доокличного громадянства, делеґації численних політичних і культурно освітних товариств з вінками і прапорами, представники б. гал. і придніпрянської армії, інваліди, українське студенство і безпроглядні маси народу. Похід замикають процесії з Лисинич, Підбірець і Підберізець. Число присутних переходить 10 тисяч.

На цвинтарі чекає нас вже кордон, який окруживши у формі великого чотирокутника памятник, дає змогу уставитись відповідно делеґаціям, хорови і орхестрі. Вид самого памятника робить вже на перший погляд сильне враження. Пізнати, що це не звичайненький собі нагробник, а монумент, який своїми примітивними, сильно зарисованими формами сильно говорить сам за себе На камінному підмурованню поставлено високу вибиту в камінню гарматню кулю, вистріленої а не експльодованої ґранати, як символ наших змагань минулого і стремлінь на майбутнє. Поруч два малі камінні хрести, такі подібні до тих, що їх бачимо на наших окрівавлених полях, — свідки воявької слави.. Пізнати, що проєкт робила людина, що більше відчувала душею вояка, чим архітекта.

Велике враження на присутних робить хвиля посвячення і промова о. сов. Гірняка пароха Винник. Чуєш як в його словах чувство болю і жалю мішається з чувством надії, а в душі твоїй встає якась велика пошана і пієтизм для цеї кровавої мартирольоґії народа, якої жертви лежать тут, під цею великою, суворою ґранатою...

Після панахиди, яку відспівав хор „Бандуриста“ під умілим проводом свойого діріґента д-ра В. Неділки, (співав тойже хор стрілецькі похоронні пісні), сотня винницького „Сокола“ та чета Пласту віддає при звуках національного гимну, який відіграла орхестра, військову почесть Поляглим Героям.

Приходить зворушуюча хвиля підношування вінків. А є їх багато, понад 30: Від уряду З. У. Н. Р., Народнього Комітету, Начальної Команди У. Г. А., 4. зол. бриґади, І. бриґади У. С. С., придніпрянської армії, корпусу С. С., Повітової Січи у Львові, Інвалідів У. Г. А., Львівського полку ім. кн. Льва, Жіночого Кружка У. П. Т. ім. Ганни Барвінок у Львові, українських друкарських складачів, „Сокола-Батька“ у Львові, IV. гарматнього полка, гол. виділу „Просвіти“ у Львові, тов. техніків „Основа“, „Галицько-русского студентства“, редацкій газет „Русь“ і „Воля Народа“, тов. „Сила“, шкільної винницької молоді, читальні „Просвіти“ на Личакові, винницького „Сокола“, чит. „Просвіти“ Львів передмістя, Українці городецького передмістя у Львові і и.

І протягом короткої хвилини тоне цілий великий гріб в мори вінків, квітів і лент, серед яких гострими зарисами виринає велика камяна ґраната.

Свято добігає поволи до кінця. Хор „Бандуриста“ співає ще „Ой Морозе“ укладу С. Людкевича, після чого народ зачинає розходитися, заповнюючи всі стежки і дороги кладбища. Виходимо також. Коло нас переїзджають на багато роверах пластуни в одностроях. Лиця їх поважні, повні зрозуміння великої хвилі, яку щойно пережили. І дивлячись на них, будиться в серцях наших віра, що не забракне рук до великої праці, котра нас жде на дорозі до кращого Завтра нашого народа. *Г. Р.*

Шевченківський концерт у Винниках

Того самого дня вечером відбувся у Винниках в салі німецького касина Шевченківський концерт. Програма концерту складалася з продукцій місцевого мішаного хору під управою п. Баландюка („Заповіт“ укладу Стеценка, „Грають труби над Дністром“ і „Вулиця“ Колесси), хору „Бандуриста“, двох деклямацій Миколи Вороного, п-ни А. Кульчицької („Сон“) і п. Б. Зеленого („Посланія“).

Концерт розпочався глибоко обдуманою і з жаром виголошеною промовою місцевого адвоката д-ра Евгена Щуровського.

До звеличання свята причинилися деклямації М. Вороного, які викликали на салі велике одушевлення. На окрему згадку заслугує також зі зрозумінням виголошений п-ною Кульчицькою „Сон“.

Хор „Бандуриста“ („двайцятка“) під батутою свойого діріґента д-ра В. Неділки співав під кождим оглядом прекрасно і заслужив собі вповні на щире признання слухачів, які гарячо оплескували кожду його продукцію.

Чесько-польський договір.

Польська преса оголошує текст польсько-чеського договору, який щойно тепер має бути предложений польському соймови до ратифікації.

На основі цього договору обі сторони гарантують собі стан посідання, опертий на договорах, на яких спочиває незалежність і організація цих держав.

Обі держави зобовязуються берегти прихильну невтральність на випадок, коли на одну з них нападуть сусіди, в першій мірі зобовязуються запевнити собі вільний транзіт воєнних матеріялів.

Чехословаччина заявляє своє desinteressement в справі Східної Галичини і зобовязується розвязати інтерновані в Чехословаччині українські формації та припинити пропаганду, що має на меті відірвання якої небудь области від Польщі. Подібне зобовязання бере на себе Польща у відношенню до Чехословаччини.

Обі держави приймають до відома політичні, військові і господарські умови, заключені поміж Чехословаччиною, Румунією та Югославією з одного і Польщею, Францією та Румунією з другого боку.

Обі держави зобовязуються у всіх важних спірних справах звертатися до розємного суду.

Обі держави зобовязуються не заключати ніякої нової умови, суперечної з цею умовою.

Договір обовязує через 5 літ від дати виміни ратифікаційних нот. Кождий з обох урядів може виповісти договір після двох літ, подаючи це до відома на 6 місяців наперед.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

З польських справ.

„Загадочна кріза“.

Під таким заголовком поміщує „Курєр Познаньскі“ (ч. 129) передовицю, з якої виймаємо цікавійші місця, які ілюструють становище вшехполяків до цеї кризи:

„Кабінетна кріза, — пише „К. П.“ — що повстала на Зелені свята з ласки Бельведеру, є типовим приміром цеї постійної непевности і браку пошановання права в польських публичних відносинах, які мимо „малої“ і „великої“ конституції роблять польську державу de facto цілком неконституційною державою“.

Відтак подає автор передовиці історію цілої кризи і пише: „Належить признати, що ніколи урядова кріза не відбувалася серед більше загадочних і ненормальних обставин, як теперішна. Чиж булоб до подумання в державах справді конституційних, щоби такий важний факт, як уступлення уряду відбулося поза участю парляменту, перед яким уряд є єдино відповідальний? .. На основі польської конституції з 17. марта 1921 „президент, котрий попав в конфлікт з урядом, не може його звільнити“...

„Так представляється справа по „великій“ конституції. Прийняття димісії начальником держави було чимсь зовсім неконституційним. Особисті методи бельведерського режіму виявилися знов з цілою різкістю. Одначе — питає занепокоєна опінія — куди це все зміряє? Знаємо, що міжнародне положення є поважне, що большевицько-німецький договір ставить нас перед грізну небезпеку, на яку Польща мусить приготовитися, визискуючи кожду хвилю на скріплення безпеченства границь і становища Польщі в европейській політиці“.

Становище начальника держави до політики польського уряду і мін. Скірмунта, над якою мала відбутися в польськім соймі дискусія, називає „К. П.“ переступленням його компетенцій. На питання, cui bono це сталося, „К. П.“ відповідає: „Чиж би бельведерські кола прийшли до переконання, що супроти недалеких виборів є відповідна хвиля до цього, щоби вхопити повну владу в свої руки?.. Під позором кращої підготовки краю до відперття вонішньої небезпеки промощується шлях диктаторським затім бельведерської кліки... Сойм і суспільність мусять супроти цього стояти сильно на сторожі конституції і законоправности, бо це є одинока дорога так до забезпечення держави перед воєнною катастрофою, як і до її оборони, колиб вона мимо всього була конечною“...

Кріза продовжується.

Як подає польська преса, кріза продовжується і її полагодження не можна надіятися до кінця цього тижня. Дня 12. ц. м. відбулася в тій справі нарада конвенту сеніорів у варшавськім соймі в присутности начальника польської держави, на якій він виголосив близько 2-годинну промову. Після того відбулася довша дискусія.

Кому поручить начальник Польщі місію створення кабінету — досі невідомо. В соймових кульоарах балакають про кандидатури міністра почт і телеграфів Стесловича, Корфантого, мін. праці і сусп. робіт Даровского і б. міністра залізниць Бартля.

Засідання конвенту сеніорів мало первісно відбутися в Бельведері, одначе наслідком опозиції правиці відбулося воно в соймі.

Польська делегація в Гаґі.

З Варшави доносять, що 12. ц. м. виїхала до Гаги польська делегація. Член делегації Філіпович з приводу хороби лишився ще до якогось часу у Варшаві.

Згідно з рижським договором.

Большевики в останніх днях урядили вже другу серію нападів на територію, признану большевиками Польщі рижським договором. В ночі з 7. на 8. ц. м. напали відділи большевиків в силі 50 до 100 люда, взброєні в скорострільи і ручні гранати в районі сіл Оріхова, Курилєва, Бросника і Ємяшна на 6 польських дворів і вирізали цілі родини дідичів, м. и. кольоністів — капітана Петриковського.

В околиці Докшиц мав місце новий напад. Польська кавалерія, яку вислано для зліквідовання нападу, звела перестрілку з большевицькою піхотою, одначе большевицької кавалерії не змогла дігнати.

Польський посол в Москві дістав припоручення внести в тій справі відповідну протестуючу ноту до уряду совітів. Її текст буде оголошений по врученню її наркомови.

Дописи з краю.

Горожанна мала, п. Рудки.

Шевченківське свято.

За старанням місцевого учителя Миколи Луцького уряджено в нашім кутику концерт в 61 роковини смерти Тараса Шевченка. Концерт складався з хорів і деклямацій, виконаних самими селянами.

На закінчення виставлено штуку Курцеби — „Свідки“. На жаль місцева інтелігенція, м. и. священик-Українець, з невідомих причин відказалась від участи у так великому святі. Зібрані учасники по відспіванню „Заповіту“ розійшлись з одушевленням домів.

Село Горожанна м. думає ще дати ряд концертів і представлень, які зараз приготовляються, даючи тим найкращий примір всім селам Рудеччини. Частину доходу 3000 мп. призначено на фонд „Голодуючих на Україні“. *Олекса Бабійчак.*

Надвірна.

Шевченківське свято.

Дня 21. мая 1922 р. відбувся в Надвірній заходом місцевих українських товариств святочний концерт для вшанування памяти безсмертного Кобзаря України в 61 роковини його смерти.

Завдяки невтомній праці ініціатора і головного орудника свята д-ра М. Николайчука та згуртованого під його проводом молодого міщанства концерт був правдивим національним святом Надвірної.

По береги виповнена місцевим і замісцевим громадянством саля (на жаль не своя власна), на зеленню прибраній сцені портрет Батька Тараса прикрашений удало рушниками — ось що на перший погляд впадало в очі кожному присутному.

Доволі численний хор почав свято „Заповітом“, який публика вислухала стоячи. Дальше слідувала коротка промова д-ра Л., за нею продукції мішаних і мужеських хорів: „Сон“, „Закувала“, „Тим, що впали“, „Як би мені черевики“ переплітані гарним фортепяновим і чельовим сольом та двома деклямаціями: „Чигирин“ і „Кавказ“.

На кінець і цим разом побажатиб надвірнянській інтелігенції на будуче більш численної активної участи в якихнебудь національних святах. *Н.*

Сороки п. Львів.

(Відродження села).

Після великого знищення, яке спричинила воєнна заверуха, село Сороки п. Львів починає будитись до нового життя. За почином місцевої інтелігенції, по части також тутешних свідомих селян, відновлено читальню „Просвіта“, що розпочала свою культурно освітну діяльність серед громадянства. Відновлено також руханково-пожарне тов. Січ“ та заложено кооперативу. Можна би побажати гарних успіхів місцевим організаторам цих товариств, щоби вони не зражувалися через виступи деяких осібняків, які мають на увазі на жаль виключно особистий інтерес. Ми повинні твердо стояти при тому, що: „згода будує, незгода руйнує“.

Залуква коло Галича.

(Шевченкове свято).

В неділю 11. червня відбувся тут святочний концерт в честь Т. Шевченка. Вступну річ виголосив о. Роман Лободич, підібравши до неї моменти з Шевченкової поезії найвідповідніші до сучасного положення українського народа. Тож й не диво, що громадяне Залукви, які віддавна звісні із своєї національної свідомости, були промовою одушевлені і висказували ізза неї свому любленому отцю катехитови подяку й признання. Не менше дякували також за труди невтомній учительці Корнелії Яновичівній, яка зложила й вивчила хор. Продукції хору випали всі бездоганно. Добре випала також комедійка „Настоящі“ Бобикевича. Коло технічної сторони свята потрудились чимало громадяне Шкварінко і Мельник, а чистий прибуток 18.000 мп. віддано на добродійні цілі. Треба додати, що Залукване все оказують свою щедрість на національні потреби, хотяй то село, в порівнанню з иншими, зовсім не богате. В селі є й сиротський захист, де поміщується 22 діточок, воєнних сиріт, переважно з чужих сіл. Є надія, що Залуква й дальше буде вирізнятися між громадами галицького округа і не тільки не стратить своєї дотеперішної доброї слави, але ще ту свою славу розумним патріотичним поведенням скріпить і піднесе та служитиме все добрим приміром сусідним громадам.

Ернсдорф, п. Бібрка.

Тягнуть данину.

Цікавий випадок стягання „добровільної данини“ польськими властями в селі Ернсдорф побіч Бібрки в одній німецькій родині, Коппа:

Дня 15. мая ц. р. о год. 5·12 вечер прийшли до нас начальник громади Ткач, його заступник Виенк, екзекутор Станкевич і два поліцаї. Екзекутор Станкевич спитав мене, чи буду платити данину? Я відповіла йому, що будемо платити, тільки тепер не маємо гроша і не маємо ніякого жерела, звідки би ми могли тепер заплатити, та просила його, може би могли заждати до жнив. Цей розкричався і казав зараз заплатити, а коли я йому відказала, що коли мені позичить грошей, то я зараз заплачу, він ще більше розкричався і заявив, що візьме корову. Я боронила дати корову, бо вона виживлює 13 членів родини, 11 дітей і їх родичів. Корова була замкнена на колодку. Поліціянт дістав приказ розбити колодку а я держучи на лівім рамени малу дитину, заслонила правою рукою колодку, щоби заборонити розбивати. Тоді поліціянт звернувся до мене словами: „в імени закона приказую вам відійти від дверей“. На мою заяву, що хотяй би мене навіть і застрілили на місци, то від дверий не відступлю, бо це є моя власна корова, начальник громади Ткач післав поліціянта по коваля, який розбив другі двері, які були зі середини зариглювані залізною штабою. Коли я це побачила, зажадала посвідчення, на чий приказ це роблять... Езекутор Станкевич заявив, що на приказ Інспекторату. Корову випроваджено силою зі стайні. А коли я боронила її взяти, вхопив мене один з поліціянтів за рамя і так сильно потряс мною, що подер на мені блюзку і сорочку. Коли це побачили моїх 5 молодших дітей (бо старші були з мужем в полі) почали розпучливо плакати. Коли я хотіла піти за випровадженою коровою, поліціянт здержав мене з насадженим крісом і заказав мені рушатися з місця, грозячи, що застрілить. На це звернулася я до начальника Ткача, щоби він, як вірний Поляк, віддав правительству це, що він нарабував і що він за ті гроші м'г би заплатити данину за ціле село. Ткач відповів: „Тераз пан Ткач уржендує“. Забрану корову згадані пани в Бібрці зараз продали Жидам. Корова була вартости 200.000 мп., а продано за 120.000 мп. Стягнено собі за данину 70.000 мп. і около 20-кілька тисяч коштів (кошти реквізиції, ковалеви за розбиття дверей, поганячеви, який провадив корову і кошти лицітації)

РІЖНІ ВІСТИ.

[illegible] радянської України з Чехословаччиною.

В Празі заключено дипльоматичну конвенцію поміж Чехословаччиною і радянською Україною. На основі цеї конвенції Чехословаччина визнає уряд радянської України de iure як одинокий ура[illegible]

В. України і зобовязується одночасно не визнавати ніяких українських орґанізацій, що виступають проти радянського уряду.

Нова місія.

„Н. Вінер Таґбл." доносить з Будапешту, що в найблищім часі, удається під проводом Івона Чеконіца господарська місія на схід Европи, в ціли провірення господарських відносин в державах Східної Европи, головно в Росії. Місія відвідає Варшаву, Ригу, Гельсінфорс і Ревель.

Смерть Каппа

В Ляйпціґу помер 12. ц. м. в наслідок очної недуги д р Капп.

Усунення льорда Д' Абернон.

„Чікаґо Трібюн" доносить, що анґлійський амбасадор в Берліні льорд Д' Абернон не поверне вже на своє становище. Закидують йому, що за богато анґажувався за зниженням німецького довгу, як також, що мав впевнити німецький уряд неначеб Льойд Джордж вважав теперішне розвязання горішньо-шлеського справи тільки як провізоричне.

Кінець революції в Параґваю.

З Буенос Аірес доносять, що революція в Параґваю закінчилася. Війська уряду розбили зовсім повстанчі відділи.

Надії Гінденбурґа.

На приняттю міської ради в Кеніґсберґу, промовляв Гінденбурґ, дякуючи за передання йому університетського диплькому і заявив, що німецький народ не повинен тратити відваги. Ситуація вкоротці зміниться. Кождий повинен сповнити свій обовязок.

Валютова катастрофа в Австрії,

Австрійський уряд оголосив комунікат, в якому доносить, що заграниці представлено вже катастрофальний стан републики і настрій в наслідок здержання кредитів. Комунікат радить населенню здержатися від панічних закупів, бо це ще погіршує стан валюти, та за ждати терпеливо, доки кріза не мине й не обернеться на ліпше. Уряд видав вже в тім напрямі найдалі йдучі розпорядки.

Справа б. м'н. Бархтольда.

З Праги доносять: Б. міністер загр. справ Австрії Берхтольд старається о ческе горожанство, хотячи тим робом осісти в своїх добрах Бухляв. Чехи звернулися в тій справі по засягнення опінії до Югославії — зі згляду на ролю, яку відіграв Берхтольд в світовій війні.

Німецькі концесії.

З Берліна доносять, що німецька банкова консорція одержала концесію на експльоатацію 200.000 десятин землі в околиці Одеси.

Анґлійсько французька „приязнь".

Французька преса пишучи на тему анґлійсько-французького загострення, пише: 20. мая проїздив через Париж Льойд Джордж з анґлійською делеґацією, повертаючи з Генуї до Льондону. На двірци чекав його льорд Гардінґ, анґлійський амбасадор в Парижі, з членами посольства. Поанкаре не прибув зовсім на стрічу Льойда Джорджа, як також не делеґував нікого в тій ціли. Як бачимо, сердечні до якогось часу, приятельські взаємини стають з кождим днем більш холодними.

Поміч голодній Україні.

Повітові Комітети допомоги „Голодній Україні" розвинули живу діяльність, що треба піднести з великим вдоволенням. Комітет в Станиславові видав печатану відозву, палку та живу, в якій кличе до Громадянства: „Як не хочемо, щоби нас прокляли, шоби нас не стрінула подібна доля, то спішім на допомогу нашим Братам! Тягнімся з останнього, шоби тільки допомогти їм вирватись із цеї нужди та голоду". Замітне, що станиславівський владика д-р Григорій Хомишин вповні зсолідаризувався з піднятою акцією. Відозву підписали найчільнійші громадяни, речники громадської думки Станиславівщини, інтеліґенти та селяни. Головою Комітету вибрано проф. Никифора Даниша. — Другу печатану відозву видав повітовий Комітет в Збаражи. Відозва річева, ядерна накликує цілий повіт „сповнити національний обовязок діяльної любови брата і негайно поспішити з допомогою голодній Україні. Склад Комітету ми вже подали. З відозви довідуємося, що місцеве старосто дозволило на збірку дня 3. червня. В Делятині основано повітовий Комітет, на котрого чолі станули о. Порубальський, голова, д-р Навроцький, Лісікевич і Бехметюк касієри, д р Хичій, секретар, М. Вілик. Ів. Небелюк. Рівночасно з повідомленням вислав Комітет на книжочку ч. 13.380 до „Дністра" квоту 50.000 мп., на котру зложили о. Льонгін Порубальський, д-р Остап Навроцький і Аматорський Кружок по 10.000 мп., д-р П. Петрушевич 5000 мп., д-р Хичій Іван, Бехметюк Остап, Кушніревич Володимир по 3000 мп., Завальницька Ольга 2000 мп., Іван Докторук, Ненайський Іван, Лісікевич Омелян і Сміх Мих. по 1000 мп. Дуже живу акцію розвинув Комітет в Стрию. На чолі станули д-р Єронім Калитовський голова, проф. Кузьмович заст. Лоюцький секретар, а окрім цего пані Ольга Бачинська, М. Весоловська, Ів. Вітковицька, М. Галайчукова і панове о. Матковський, проф. Туна і А. Яцкевич. Комітет зарядив на суботу 3. червня в місті Стрию громадський піст з поминальним богослуженням за поляглих борців і за дозволом старости всенародну, прилюдну збірку, а крім того дальшу збірку підчас Зелених Свят около обох церков і через два тижні на лісту в касі „Народного Дому". В понеділок уладив Комітет всенародний похід на цвинтар, де відправлено панахиду на могилах українськ го війська з проповідю о. Матковського. Окрім цего звернувся Комітет до парохіяльних урядів з просьбою о проголошення національного посту і уладження богослужения за героїв української армії та збірки „Голодній Україні". Рівночасно передав Комітет квоту 420.000 мп. на книжочку „Дністра" ч. 13.800. На цю квоту зібрано в Стрию 361.674 мп., збірка між учениками гімназії винесла 40.540, — разом 402.214 мп. Громада Долголука зложила 12.500, Воля Долголуцька 13.500, школярі в Пукиничах 2408 мп. Видатки на картки, оповісти, порта винесли квоту 9290 мп. Збірка триває дальше.

Чеки для Комітетів повітових на більші квоти вишле Краєвий Комітет в найблищих днях.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Французький заступник на гаґську конференцію.

Париж (ПАТ.) „Еко д' Парі" доносить, що Поанкаре задумує тепер вислати покищо представника на вступну конференцію в Газі. Місія ця припаде в участи леґаційному радникови Зигфридови при французькому посольстві в Газі.

Бельгійська делеґація.

Париж (ПАТ.) З Брукселі доносять: Бельгійські делеґати на гаґську конференцію виїдуть з Брукселі у второк, а саме Гальопі, Тієр, Вітері і Анрі. Делеґати одержали вказівки, щоби в Газі піддержували становище Жаспара в справі власности.

Л. Джордж про редукцію польського й румунського війська.

Льондон (ПАТ.) Льойд Джордж заявив, що нішо йому невідомо, щоби польське і румунське правительство згідно з заключеним ними в Генуї договором, мали зменшити війська на східних границях.

Анґлійська делеґація до Гаґи.

Льондон. (ПАТ.) Нині відїхала до Гаґи анґлійська делеґація в числі около 40 осіб, разом з представниками Австралії, Канади, Нової Зеляндії й Індій.

Льондон. (ПАТ.) На конференції знатоків в Газі, що починається в четвер, Анґлію заступатиме сер Ґрін і Мирт Янг. Конференція до котрої, покищо, Москалів не завізветься, має, як звісно, узгіднити жадання Росії з жаданнями европейських великодержав. Дня 25. або 26. ц. м. вислід нарад конференції предложиться совітській делеґації.

Литовський представник в Газі.

Рига. (ПАТ.) Представником Литви на конференції в Газі має бути литовський посол в Ризі Зауніюс.

Французька відповідь,

Париж. (ПАТ.) „Матен" пише, що французька відповідь на анґлійське меморандум в справі гаґської конференції заявляє, що французьке правительство обстоює своє становище, виявлене в меморандумі з 2. VI., цебто, що не згоджується на зменшення російських довгів і відкидає всі уступки в справі власности.

Ленін вмірає.

Льондон (ПАТ.) Член анґлійського парляменту Ґреді, котрий вернув з Росії, заявив, що смерть Леніна є питанням кількох тижнів.

Приїзд Поанкаре до Льондону.

Париж (ПАТ.) Поанкаре має в пятницю виїхати до Льондону. Маршал Петен виїде там в четвер, щоби взяти участь у маніфестації в честь скріплення анґлійсько-французької приязни.

Югославянсько-болгарський конфлікт.

Білгород. (ПАТ.) З Софії доносять, що болгарське правительство прийняло жаданнє югославянського правительства в справі покликання комісії для розглянення справи нападів болгарських відділів. Комісія складатиметься з 6 членів.

Німецько-югославянський договір.

Гановер. (ПАТ. Торговельний договір між Німеччиною і Югославією війшов в життя по виміні ратифікаційних документів.

НОВИНКИ.

— **Підвижка передплати.** Адміністрація „Громадського Вістника" подає до відома шан. Передплатників і Прихильників, що з днем 15. червня с. р. примушена піднести ціну передплати. Місячна передплата від 15. червня с. р. буде коштувати 1.200, а поодиноке число коштуватиме 50 мп. До сього кроку приневолює нас нове подорожіння друку, а саме від 1. червня с. р. друк подорожів о 20 проц. Так само піднеслася ціна паперу. — *Адміністрація „Громадського Вістника".*

— **До управ українських приватних інституцій, товариств і підприємств у Львові і на провінції.** Головна Рада „Союза Українських Приватних Урядників Галичини" спонукана зростом дорожнечі середників щоденного запотребування звернути увагу Хвальним Управам наших Інституцій, Товариств і Підприємств на конечність відповідного побільшення дотеперішніх платень їхнім службовикам, так, як в маю побільшено — до висоти 80 проц. попередніх поборів — платні всім иншим урядникам. Ніхто не повинен виказувати більше зрозуміння конечних вимог своїх робітників і більшої прихильности до них, як Управи Українських Інституцій, Підприємств і Товариств до своїх службовиків-Українців — і тому Головна Рада „Супруга" не може сумніватись, щоби цей її заклик минув без бажаного відгомону, а надіємось, що українські приватні службовики одержуть платні, відповідаючі вимогам життя. Львів, дня 12. червня 1922 р. *В. Цмайло Кульчицький* голова, *Ол. Карпінський* писар.

— **Культурно освітний відділ** товариства українських робітників „Воля" у Львові, вул. Оссолінських ч. 8. уряджує у власному льокалі в середу, дня 14. с. м. 1922 р. виклад проф. д-ра Іляріона Свєнціцького на тему: „Історичний роман" а в пятницю, дня 16. ц. м. 1922 р. другий виклад тогож професора на тему: „Прийменники східно-словянських мов". Початок о годині 6·30 вечером. Вступ вільний.

— **Тягнуть данину.**

— **З приводу конскрипції** дня 16 ц. м. відбудеться перед трибуналом присяжних в Самборі розправа проти Івана Федака, адвокатського кандидата і 20 тов. зі Старого Самбора о злочин з § 65.к. з. Акт обжаловання закидує їм, що вони в вересни минулого року поширювали в повіті Старий Самбір якісь відозви проти конскрипції.

— **З морального розкладу.** В луцькім маґістраті викрито міліонові надужиття. Арештовано трьох урядників податкової секції. — У Львові викрито паскарську кліку, яка торгувала довший час вуглям. Найцікавійше тут те, що до спілки того легкого зарібку належав крім кондуктора Францішка Конопінського, який фалшував перевозові листи, та кравця Іґн. Добровольського, що „перебирав" вуголь, належав також настоятель (przeor) конвенту оо. Кармелітів кс. карм. Мацяк, який „відбирав" і перепродував вуголь, заробляючи по 38.000 мп. на однім ваґоні. Суд засудив перших двох на 5 літ вязниці, а що до кс. Мацяка, засуд ще не запав, бо він захорував саме підчас розправи...

— **З хроніки бандитизму.** Під Сяноком вбив Ян Трібулєвіч Жида Зінґера. — На пасовиску за Лісною під Дрогобичем вбили Івана Бернеса його власні сусіди, посварившися з ним за якусь дрібничку.

— **Залізничі катастрофи.** Коло Варшави між стацією Ульовіска і бе-

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Нові податки.

Повідомляється Союзи і кооперативи торговельні, промислові і кредитові, що відповідно законови польського сойму з 17|12. 1921 і розпорядкови міністерства скарбу з 17. січня ц. р. вважають скарбові уряди також на території Східної Галичини австрійський закон податковий з 25. жовтня 1896 Взд. ч. 220 за неістнуючий(!) і будуть вимагати нових податків, а іменно:

а) головного державного податку промислового;

б) податку від капіталу;

в) процентового податку від зиску.

I. Задля оплачення головного державного податку промислового мається до 30. червня ц. р. викупити промислові свідоцтва важні на оден рік і тільки на виписану фірму. Свідоцтва видає податковий уряд (каса скарбова). Перед викупом свідоцтва належить виповнити описову декларацію на підприємство, якої формулярів зажадати у названому уряді.

Висота такси за свідоцтво відповідає категорії підприємства і клясі місцевости. Кооперативи з уділом до 1,000.0 0 (оден міліон) мп. повинні платити після четвертої категорії т. є. в більшости місцевостей краю (IV. кляса місцевостей) 937 50 мп.; у містах (III. кляса місцевостей): Броди, Бережани, Бучач, Борщів, Буськ, Чортків, Долина, Городок, Яворів, Калуш, Камінка стр., Мостиска, Підгайці, Рава р., Рогатин, Самбір, Сокаль, Сянік, Теребовля, Заліщики, Золочів, Жовква 1.875 мп.; в Ярославі, Коломиї, Н. Санчи, Перемишли, Сянтині, Станиславові з Книгининном село і кольонією, Стрию, Тернополи, в повіті дрогобицькім (без Борислава) і львівський (II. кл. місцевостей) 2.437·50 мп.; в першій клясі місцевостей т. є. в містах Борислав, Дрогобич, Львів виносить такса 3.187·50 мп. — Кооперативи, що мали би більше чим 1 міліон на уділах до 5 міліонів належали би до III. категорії і платили би більше т. є. близько 10 разів такси IV. категорії. — Кооперативи чисто продукційні, як молочарські, дахівкарські, цегольні можуть платити за свідоцтво не від уділів, а від промислу т. є. по найнизшій (VIII-ій) категорії промислу тільки 225 мп. засадничої такси.

До такси прийдуть ще автономічні додатки у висоті до 112 прц., а при підприємствах, які торгують алькоголями до 212 прц. від засадничої такси.

Промислове свідоцтво мається вивісити в склепі на видному місци.

II Податок від капіталу. Цей податок виносить 0 5 прц. від виказаного в попередньому році уділового капіталу. На рахунок цего податку зачисляється квоти (без додатків) заплачені за свідоцтво промислове, отже будеться побирати цей податок аж тоді, коли обчислена квота 0·5 прц. від уділів виносить більше, чим квота засадничої такси заплаченої за промислове свідоцтво. Торговельні кооперативи платили би цей податок аж при кількаміліонових уділах, чисто кредитові при уділах понад 400.000 мп.

III. Податок процентовий від річного зиску будуть вимагати уряди тоді, коли той зиск перевисшає 3 процент уділового капіталу. Стопу цего податку установлено при зиску понад:

3%	до	3 5%	уділ.	кап.	3·75%	податку
3 5	—	4	„	„	4	„
4	—	4 5	„	„	4·25	„
4·5	—	5	„	„	4·5	„
5	—	5 5	„	„	4·75	„
5·5	—	6	„	„	5	„
6	—	6·5	„	„	5·25	„
6 5	—	7	„	„	5·5	„
7	—	7·5	„	„	5·75	„
7·5	—	8	„	„	6	„
8	—	8·5	„	„	6·25	„
8·5	—	9	„	„	6·5	„
9	—	9 5	„	„	6·75	„
9·5	—	10	„	„	7	„
10	—	10 5	„	„	7·75	„
10 5	—	11	„	„	7·5	„
11	—	11·5	„	„	7·75	„
11·5	—	12	„	„	8	„
12	—	12·5	„	„	8·25	„
12·5	—	13	„	„	8·5	„
13	—	13·5	„	„	8·75	„
13·5	—	14	„	„	9	„
14	—	14 5	„	„	9 25	„
14 5	—	15	„	„	9·5	„
15	—	15·5	„	„	9·75	„
15·5	—	16	„	„	10	„
16	—	16·5	„	„	10·25	„
16 5	—	17	„	„	10·5	„
17	—	17·5	„	„	10·75	„
17 5	—	18	„	„	11	„
18	—	18·5	„	„	11·25	„
18·5	—	19	„	„	11·5	„
19	—	19·5	„	„	11.75	„
19 5	—	20	„	„	12	„

Підприємства з річним зиском понад 20 процент уділового капіталу платили би податку 12 процент, а крім того 0·5 процент від надвижки зиску понад 20 процент уділів.

За зиск береться сума річного доходу брутто, поменшена о ріжні дійсні розходи і потручення з того доходу, які вичислені в законі. Це н. пр. пенсії і винагороди для управи, членів надз. ради, комісії контрольної (всі ті видатки разом в розмірі не висше 10 процент уділового капіталу), адміністраційні і канцелярійні видатки, на закуп і перевіз предметів обороту до торговлі або до фабрикації, відписи страт, деяке амортизування первісного маєтку, воєнні страти через знищення, реквізиції, вивласнення (вільно їх розложити на 10 літ), 8 процент річно на оплату відсотків від принятих позичок і инших спеціяльних чужих капіталів або, коли докладно викажеться потребу, і більше чим 8 процент, видатки на урядничі каси, емеритури, запомоги урядникам, лічничі заведення і т. п.

Всі ті потручення узгляднені звичайно з річних білянсах кооператив, так, що підставою виміру цего податку буде чистий зиск виказаний рахунком зисків і страт. Надто мається від тої підстави потручувати звороти від закупів (рабати), від позичок, від доставлених до продажі товарів і продуктів (в розмірі до 10 процент доходу брутто всіх цих зворотів разом), а також всі доплати членам за виконані на рахунок кооперативи роботи, всі суми на ціли загального хісна.

Для виміру податку жадається від кооператив до місяця по затвердженню рахунків загальними зборами, предкладати скарбовій палаті, через податковий інспекторат, а в осідку скарбової палати безпосередно тій палаті, 1 примірник білянсу з виказом оборотів (брутто торгу, продукції і т. д.), виказом коштів адміністрації, платень висшої управи, виказом поборів урядників і служби, та відпис протоколу затвердження рахунків. Одночасно в тім самім реченці опублікувати в часописові призначенім статутово до оголошень суму уділового і резервового капіталу, рахунок зисків і страт і розділ чистого зиску з поданням дивіденди від удлів. Примірник часопису предложити скарбовій палаті, бо инакше палата сама подасть оголошення на рахунок кооперативи.

Податок процентовий від зиску і податок від капіталу має сама кооператива обчислити і платити тоді, коли предкладає звіти, хоч відтак по провіренню рахунків може уряд податки побільшити.

(Приклад обчислення всіх трьох податків. Білянс за 1921 рік виказує в мп.: уділів 22.777, річного зиску 115.848. Як свідчить протокол загальних зборів, розділено той дохід так, що 62.331 мп. приділено на звороти від закупів (взято для прикладу не більше 10 проц. доходу брутто на товарах), 30.000 мп. на товариство інвалідів і Рідну Школу, 10.000 мп. признано книговодцеви за зроблення білянсу, а решту приділено до резервового фонду. Податки: а) Головний державний (за свідоцтво) після IV. кат. з IV. кл. місцевини: 937·50 мп. засадничої такси; б) податку від капіталу не буде кооператива платити, бо 0·5 проц. від уділів (22.777) виносить 114 мп., отже менше чим заплачена засаднича такса (937·50) за свідоцтво; в) податок процентовий від зиску обчислиться так: Підстава: 115.848 мп. Від того: на звороти від закупів, на товариство інвалідів і Рідну Школу та книговодцеві, разом 112.331 мп. Остане зиск до оподаткування 13.517 мп. т. є. близько 60 проц. квоти уділв. Податок буде: 12 проц. від 13.517 мп. т. є. 1622 мп. і 0·5 проц. від 8.962 (надвижка зиску понад 20 проц уділової квоти) т. є. 45 мп., отже весь податок 1.667 мп. До всіх податків зажадають в уряді ще автономічних додатків до висоти навіть 112 проц).

В році основані кооперативи платять податки в пропорції до місяців їх діяльности від зиску перерахованого на цілий рік.

(Колиб у поданому висше прикладі кооператива істнувала в 1922 році і то тільки 3 місяці, то складала би білянс з кінцем 1923 року за 15 місяців. Для виміру процентового податку від зиску на 1922 рік поділено би зиск 115 843 на 15 і одержано би пересічний зиск за 1 місяць т. є. квоту 7.723 мп. Цю квоту помножено би на 12 і одержано би зиск в 1922 р. за цілий рік (92.676). Від цего добутка вимірено би податок за 1923 рік; а податок за 1922 р. вимірено би так, що квоту податку за рік 1923 поділено би на 12, а добуток помножено через 3.)

За невплачення в свойому реченці податку установлено всякі кари, так нпр. за невикуплення до 30. червня ц. р. промислового свідоцтва є кара трикратної висоти такси, а коли кари не заплатиться і не викуплюється свідоцтва, може бути підприємство замкнене.

Додається, що союзні кооперативи повинні у всіх податкових справах, які їм неясні, звернутися по інформації до своїх повітових союзів, а ті до Краєвого Союза Ревізійного у Львові, вул. Домініканська ч. 11.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 13. червня: американські доляри 4175—4.180, одинки і двійки 4.060·—4070, канад. доляри 4.075—4.080, одинки і двійки 3.975—3.980. нім. марки 13·50—13·60. сотки 13·25—13·30, дрібні 13.00—13·20, леї 27·50—28·00, дрібні 26 00—27 00, чеські корони 79·00—80·00, дрібні 75·— до 76·—, австрійські тисячки новійшої емісії 500—550, старшої емісії 1600—1650, сотки новійшої емісії 50·00—55·00, стар. емісії 160·00 — 165·00, 50-коронівки 30·00—50·00, 20-коронівки 20—25, 10-коронівки 10—12, 1-ки і 2-ки 0 50—0·60, цар. рублі 5 сотки 175·—1.72, сотки 1.70—2, 25-рубл. 1.50—1.60, 10-ки рубл. 1·30—1·40, решта дрібних 0·80—1.00, думські тисячки 35·00—45 00, думські 250-рубл. 20·00 до 40·00 карбованці 1·00—2·00, гривни 4·00—5·00, франц. франки 360—380, фунти штер. 16.000—16.600, шв. франки 750—780. Золото: 20-кор. 16.300—16.500, 20-франківки 15.800—15.900, 20-марківки 18.100—18.300, фунти шт. 17.500—17.700, 10-рубл. 20.300—20.400, дол. 4.075—4.100. Срібло: Австр. корони 295—297, 5-кор. 1550—1570, фльорени 775—780, рублі 1.265—1.275, копійки 5·60—5 70, амер. доляри 3000—3.020, половинки і чвертки 2.900—2.930, канад. доляри 2.750—2.760, дрібні 2.620—2.630. леї 295—296.

Ціни збіжа.

Дня 12. червня нотовано у Львові такі ціни збіжа за 100 кг.: пшениця 14.900—15.100, жито 13.900—14.200, ячмінь 12.500—12.800, овес 15.000—16.000, кукурудза 12.400—12.700, бараболя 0.000—0.000, фасоля 13.200—14.100, горох 12.500—13.000, біб 9.000—10.000. вика 10.700—11.800, лубін 7.800—8.000. гречка 11.500—12.000, мука: житня 20.700—21.000, пшенична 31.800—32.100, отруби пшеничні 8.200—8.600, отруби житні 8.200—8.600. Мішки 425—460 Конюшина 115.000-130.000 Солома 2.300—2.600, сіно 5 400—6.800, лен 23.000—23.500, гречана каша 24.400—26.500.

рестейським двірцем наступив зудар двох поїздів, в наслідок чого три вагони улягли цілковитому знищенню. — На стації Граєво наїхав товаровий поїзд на особовий з такою силою, що 13 товарових возів і 2 особові улягли цілковитому розторощенню. 12 осіб потерпіло рани. — На двірці Черемхи (коло Вильна) згоріли три вагони з деревом. В тім самім часі на стації Мрози вибух пожар в особовім поїзді, при чім згорів віз з почтою і грішми. Причини пожарів невиясні.

— **Засуд на убийників.** На днях засудив львівський карний трибунал убийників селянина Ребеха зі Щирця: Войтіха Дроздовского і Юзефа Мазурка на кару смерти через повішення. Злочину доконали вони в марті ц. р. тим робом, що вбили його сокирою й закопали на полі, рабуючи в нього 19.000 мп. і чоботи

— **Львівський телефон в шведських руках.** Польська преса доносить, що з днем 1. липня ц. р. переходять львівські телефони в аренду шведського промислового Т-ва „Целергрен“. Те Т-во візьме правдоподібно телефони цілої Галичини в свої руки, бо дотеперішні господарі не могли собі дати ради.

— **Як впливає данина?** В львівськім бюрі данини зложено доси 260 міліонів марок данини замісць сподіваних 730 міліонів. Зложено отже заледво трету частину.

— **Смерть пацієнтки від луч в Рентґена.** В Лігніц відбувся судовий процес проти професора-лікаря місцевого шпиталю, а зглядно проти підвладного йому дозорця Релінґа, який насвітлив хору Дороту Т. лучами Рентґена так нещасливо, що в ній спалилися внутренности. Причиною цього було задовге тревання насвітлювання около 18 мінут! Засуд ще не запав, бо обжалуваний Релінг оправдується тим, що не знав, начеби довше насвітлювання могло мати такі фатальні наслідки.

— **До Гави руської** переїхав львівський театр „Бесіди“ під артист. проводом Ол. Загарова та дасть там ряд вистав. почавши від 13. червня.

— **Ексцісар Вільгельм убийником?** Б. цісар Вільгельм вніс проти редакторів часописів „Фольксфрайнд" і „Генеральанцейґе ф. Дортмунд у. Вестфален" скаргу о обиду чести. Ті часописи помістили були недавно новинки, в яких обжаловується б. цісаря о убийство в 1897 р. поручника Гавке. Цісар мав застрілити поручника підчас подорожі на на Півн. морі, з особистої помсти.

— **Скарби царських пивниць.** Большевики продають тепер Англії старі вина з б. царських пивниць, а за гроші купують в Німеччині найпотрібнійші товари. Ця вістка доказує, які величезні засоби вин мусіли бути зложені в царських льохах, коли ще по чотирох літах большевицького панованя остали там такі „рещти", що ними можна робити трансакції з заграницею.

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української независимої преси зложили в марках п.: о. Іван Токар Підгайці 1000, Зеновій Матковський Жукотин 500, Волод. Бучацький, суддя Тисьмениця 1000, кличе: суддів Мирона Яросевича Городенка, Олес. Свистуна Лютовиска, М. Білинського Товмач, Івана Товарницького Сянік, о. Юл. Фацієвич Стрілиська нові 1000, д-р Вол. Лаврівський лікар Бережани 3275, Теодор Теліховський уч. Журавно 500, кличе всіх з Журавенщини, яких ще до тепер не викликано, Микола Коваль офіц. суду Журавно 500, кличе: д-ра М. Лакусту адв. Журавно, Н. Радивала суддю, Юрія Попаринця ст. офіц. Петра Козака і канц. Василя Куца Копичинці, Мих. Заньків Балигород 500, Петро Борачок Мізунь 500 кличе: Миколу Бурачка і Стефана Амброзюка з Іванова гор., В. Бараник конц. адв. Заліщики 1500 кличе: проф. Миколу Лепкого Станиславів, о. Богдана Дрогомирецького Дзвинячка, д-ра Степана Мудрецького Товсте, Ю. Сасик Борислав 5000 кличе: о. Ліщинського Борислав, о. Попеля Дрогобнч, Гриця Терлецького Милятичі, Віктор Вялків Львів 200, о. Петро Глинський Деренівка 5000, д-р Іван Грицай Варшава 500, Михайло Чапранський Журавно 500, Григорій Мисак 500 кличе: Марію Винницьку, Миколу Бегея учит. у Володимирцях, Семка Лаврися Журавно, Алексея Глушія церк. півця Ляховичі, Мих. Мастикаш учит. Добросин 500 кличе всіх Товаришів і Товаришок Українців присутних на педагогічнім кружку дня 13. мая с. р. у Фійні.

Рідна Школа — Львів.

На „Рідну Школу" зложили службовики слідуючих українських інституцій у Львові: „Полотно" 1300 мп., „Сільський Господар" 1190, „Відбудова" 4200, „Кр. Т-во Кред." 710, „Кр. Союз Ревіз." 4150. Гром. Данило Панчишин, зарібник у Львові 1000 мп. за квітень, 300 за май, 200 за червень. Крім того 500 мп., як неприняту заплату за нічліг від Прокопа Герцюка зі Старих Кут. Вп. жертводавцеви, який постійно складає добровільні жертви на „Рідну Школу" складаємо щиру подяку. *Гол. Управа УПТ.* IX 1—1

На українську Унієвську Молодь зложили в мп.:

гром. Винники, пов. Львів: Вп. Даньків Іван 5000, Анна Кияківна 3000, Гольденталь 5000, М. Марійшова 2000, Басараб 2000, А. Мир 2000, Петрусевич 2000, Ст. Кияк 2000, Іван Даньків 2000; по 1000 зложили: Вп. С. Кульчицька, П. Кульчицький, о. Г. Гірняк, В. Рибак, М. Шутер, Підлісецький, А. Дмитерко, Ольга і Волод. Левицькі, д-р Щуровський, Н. Кирилейса, д-р Кобільник, М. Маркевич, Т. Дмитерківна, К. Пивовар, А. Дзюбак, М. Купяківна, М. Гулњова, А. Магаляс, П. Грицківна, С. Дмитерко, З. Сироїжка, К. Миськова, Т. Мисько, А. Кіяк, З. Магаляс, Т. Врецьоно, О. Скремета, М. Пивовар, П. Вовкова, Товгова Спілка, П. Кияк, Ю. Мисько, М. Гарапівна, В. Дмитерко, М. Дмитерко, Т. Магаляс.

по мп. 700. — Теплицький, В. Магаляс; М. Маркевич 600, Марія Голіян 600; по мп. 500. — Петрусевич, А. Курчак, К. Рибак, А. Наконечна, В. Обаранець, П. Москва, Г. Панасюк, Ю. Міллер, В. Гуль, О. Банах, М. Кубаївна, Г. Коваль, І. Цар, Т. Кіяк, Ю. Врецьонівна, М. Скремета, М. Обаранець, А. Магалясівна, Г. Опалевич, Саламонович, А. Барила, О. Магаляс, А. Бреславська, Я. Кульчицький, Н. Н., Д. Банах, Ґаранівна, Ю. Домазар, І. Керницький, П. Кияк, Я. Кульчицький, П. Обаранець, П. Чапранівна, І. Ломівна, Бреславський, Церква, І. Чайка; — Е. Кульчицький 400, С. Ханас 450. К. Олексів 120, М. Фелак 220, Трач 50, Курчовський 260, Сенишин 180, Матвійко 140. Врецьонова 180, Хомин М. 140, К. Голіян 260, В. Голіян 150, Н. Н. 160, М. Мисько 120, Г. Симець 400.

по мп. 300 — Губка, Ханас, Дорна, Гнида, Сарамака, Г. Руппентальова, М. Дмитерко, Качарепа, Крегенбіль, Влох, Гуль, Г. Дмитерко, Михалевич, Грицько, Москва, Ханас О., С. Лучинський, Матвіїшинівна, Балюк, Котловський, Т. Коваль, Опалевич, Микитів, Лема, Весна, М. Голіян.

По 200 мп.: Масловський, Гадус, Опалінський, Рибчак, Вільчинський, Лепакова, Керніцька, Теплицька, Врецьонова, Обаранець, Йона, Перепелиця, Давидович, Гауерова, В. Лема, Бергер, П. Дмитерко, Гарапа М., І. Гарапа, Скремета, Г. Йона, М. Маркевич, Крохмальна, Д. Дмитерко, Рупенталь Карло, Михайлів, Олексівна, Яцишинівна, Петрик, Ю. Ханас, Кузьма, Ціновський, Н. Н., Банах, Насткевич, Ф. Маркевич, Пивовар Т., Цюрпалевич, С. Банах, Федорович, Козаківна, Дмитрович, Партика, Білінський, Підкова, Женчук. Ю. Данилишин, Дякович, Голіян, Сидурко Мирон і Василь, Рутар, Врецьоно П., Краєвський, Пивовар, В. Лема, Когут Евгея і Анна, Грицьків, В. Білінський, І. Лема, К. Кубай, Пастушенко, Хмільовська, І. Лема, П. Лема, О. Лема, Стефанишин, Шевчук, А. Миськова, Мебель, І. Мисько, С. Лема, Шустер В. Домазарівна.

по мп. 100. — Чура, Кундира, Гадус, Голіян, Колуцька, Домазар, Стасишин, Копистинський, Н. Н., Беднарська, Мантель. Керніцкий, Пастернак, Штогрин, Думка, Шлеґель, Акерманн, Демцюх, Шушко, Мілявський, Дмитерко, Бреді Генрих, Бреді, Шустер, Міллер Рудольф і Йоґан, Литвин, Верходай, Гарапа, Насткевич Софія і Ольга, К. Мисько, Горішний, Макольондра, Микетів, Королевич, Лемова, Возьна, Гнида, Прокопів, Матвіїшин, Скотняний, Білінський, Н. Н., Шустер, Ординцівна, Врецьоно, А. Врецьоно, Коваль, Рибакова, Банах, Багрій, Банах, Врецьона Яків і Іван, Весна, Хручек, Банах, Чепіль, Скремета, Тігер, Москва, Макара, Дудич, Капарник, Брама Залеский, Дмитерко, Кінах, Данилишин, Голіян, Юрчак, Н. Н., Лема, Лемівна Д., Лемова, Стефанишин, К. Стефанишин, Литвин, Скремета, Козак, Мисько, Литвин, Врецьоно, Дверій, Лущ, Голіян О., Доброміль; дрібнійшими квотами зложено мп 594. — Разом мп. 117.724.

В гром. Лисиничі пов. Львів зібрано мп. 8310, в гром. Підбірці пов. Львів мп. 8565.

Всім жертводавцям, як і організаторам збірки складає на сім місци подяку — Центральний Комітет Збірок.

Жертви на фонд українських інвалідів.

Теодор Турів Тустановичі іменем П. М. Білецької 10.000 мп, Споживча Спілка Львів по замкненю рахунків 2.000, Макс Надель 2.000, громада Вербізні збірка 1.330, громада Стрілиска нові збірка 2.672, Рудницький Лужницька 100 к. ческ. Редакція „Соборної України" через „Всеукраїнську Спілку військових інвалідів У. Н. Р." 14.676. 1—1

Спис довжників

які побрали в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові векслеві позички в р. 1919 (в часі безробіття), а які досі ще не поладняли своїх векслів в касі Банку (у Львові, вул. Підвалля ч. 7).

Проти тих довжників змушений Банк подати векслі до протесту і подати до Суду позов о наказ заплати.

З уваги, що запізвані довжники поносять так великі судові кошти, що значно перевисшають самий весь довг, проте Банк здержався був з внесенням позвів ще аж до кінця місяця мая ц. р., щоби дати можність всім довжникам поладнати векслі без позву. Значна частина довжників поладнала свої векслі, одначе — на жаль — ще досить багато довжників досі не поладнало тих векслів і Банк змушений є вже остаточно ті векслі протестувати і скаржити.

Щоби ручителям дати можність склонити довжників до поладнання векслів, розпочинається отсим оповіщати партіями спис довжників і їх ручителів в тій ціли, щоби ще бодай частина могла вчасною полагодою векслів запобігти тим так великим коштам.

А саме: з огляду що вношення позвів відбувається постепенно, поодинокими партіями, то бодай деякі довжники зможуть евентуально ще запобігти дальшим коштам, через се, що негайно полагодять свої векслі.

Досі не полагодили ще своїх векслів між иншими отсі довжники: (р. перед назвищем значить ручитель).

126) **Смаль Йосиф**, перший вексель на К. 1.600, ручителі: Гуйда Петро, Квасниця Петро, Данильчук Дамян, дальший вексель на К. 900, ручителі: Цимбровський Роман

127. **Соханська Марія**, перший вексель на К. 750, ручителі: Радзикевич Александер, Скульський Григорій, Дідич Іван, Маріян Оглій, Лукасевич Анатоль, Маркевич Андрій, дальший вексель на К. 1.800, ручителі: Брозда Григорій, Гарапай Кирило, Левицький Володимир, Біліковський Тит, Остап Василь, Павлюк Александер.

ОПОВІСТКИ.

До українських письменників! Популярний календар тов-а „Просвіта" на 1923 рік вже почався складати. Речинець надсилання статей до календаря минає з кінцем червня. Тому редакція календаря просить усіх Вп. Письменників, що приготовляють свої статі для календаря „Просвіти", надіслати їх в означенім речинци до канцелярії тов-а „Просвіта", Ринок 10. II. Статі короткі, до 6 сторін друку, приступні для широких мас народа. Авторський гонорар по зложенню статі, авторський примірник з днем розпродажі. — *Ред. календаря.* III. 1-1

Управа приватної української гімназії в Золочеві повідомляє, що вступні іспити до I. кл. відбудуться дня 26. с. м. о год. 9. рано, до кл. II—IV в днях 26—28 с. м. — Кружок У. П. Т. відкриває з новим шкільним роком I. рік учит. семинарії для учеників і учениць. Зголошуватися вже від 26 с. р. до канцелярії У. П. Т. дім „Просвіти" в Золочеві. 1688 1—3

З правничого товариства. Відчит радника Д-ра Романа Ковшевича п. з. „Замітки про устрій судівництва" відбудеться в четвер 15. червня о год. 6. вечером. Саля „Бесіди", „Народний Дім" вул. Рутовського 1666 1—1

Концерт відомого скрипника Романа Придаткевича, абсольвента Акад. Муз. у Відни, відбудеться в суботу 17. червня в салі Муз. Тов. ім. М. Лисенка ул. Шашкевича 5. Білети раньше до набуття в Народній Торговлі Ринок 36. 1669 1—3

Замість повідомлень про своє вінчання складають Д-р Іван і Олена з Полянських Турянські 5000 мп. на українських інвалідів і 5000 мп. на голодних братів України. 1671 1—1

Вписи на I і II курс приватної женської учительської Семінарії в Самборі відбудуться дня 29. с. м., а вступний іспит дня 30. червня. При вписі предложити мають: 1) Метрику, 2) послідне шкільне свідоцтво, 3) свідоцтво лікарське, виставлене шкільним, або повітовим лікарем. В Самборі 11. червня 1922. — Управа приватної женської учит. Семінарії, удержуваної У. П. Т. 1675 1—1

Двоклясова Торговельна Школа Філії Товариства „Просвіта" в Станиславові. Вписи до I. і II. кляси відбудуться дня 21. і 22. червня 1922 від год. 3—6 по пол. в канцелярії філії „Просвіти" в Станиславові. вул. Ґолуховського 20, партер. До першої кляси принимається учеників (учениць), що скінчили 14. рік життя та викажуться свідоцтвом третої кляси середної або виділової школи. Ученики, що вчилися приватно, можуть бути приняті на основі вступного іспиту. — Управа. 1651 2—3

Дрібні оголошення.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи дня 14. ц. м. драму з угорської революції на 5 д'й п. з.

„Володар острова Антекірт“

III. Серія „ТРАГЕДІЯ ПОВСТАНЦІВ“ або „ГРАФ СИНДОРФ“,

в головній ролі найславніший французький драматичний артист Ромуль Жуб.

ПОШУКУЄТЬСЯ зараз два три покої під шевський заклад. Оферти проситься надсилати: Руська ч. 3, II. Комітет Допомоги Еміґрантам. 1654 2-3

ВПРАВНИЙ інструктор шукає заняття на час ферій (або на цілий рік). Може вчити англ., франц. мови й української стенгр. Ласкаві зголошення слати до Адм. під I. К. 1618 3—3

ГОЛЕНДЕР оригінальний „Кашпра“ оказійно продасть зараз „УБУС“. Львів, Оссолінських 6. XVI 2—3

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ“ Львів, Баторого 4 8—30

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Трускавець

Д-р Р. Білас

1630 ОРДИНУЄ 3—8

Вілля Русалка.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 17,

без болю пльомбовання і виривання зубів, штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже приступній ціні. П. П. Пацієнтів з провінції 1236 полагоджується сейчас. 9—10

УПРАВА КАСИ ХОРИХ

міста Львова розписує отсим конкурс на 2 посади акушерів-ґінекольоґів. Подання вносити до 20. червня 1922. Близших інформацій уділяє канцелярія Каси вул. Браєрівська ч. 8. I. пов. 1676 1—1

КОНКУРС.

Український Інститут для дівчат в Перемишлі розписує отсим конкурс на слідуючі посади в жіночій ґімназії товариства від 1. вересня 1922.: Управителя ґімназії, катехита, директорки інтернату і учительки з довільної ґрупи предметів, до науки латинської, української, польської, німецької і французької мови, до науки природи, математики і фізики, історії і ґеографії. Платня приміноєсь по можности до платні в державних ґімназіях відповідно до тижневого числа годин.

Подання заосмотрені кваліфікаційними документами слати до Виділу Українського Інститута для дівчат в Перемишлі вул. Татарська 4. до 10. липня с. р. залучаючи поштові значки на відповідь.

За Виділ:

Ол. Ярема, заст. голови. *Т. Поліха*, секретар.

1674 1—2

ГОСПОДАРСЬКО-МОЛОЧАРСЬКА СПІЛКА

„НАДІЯ“

в Добромилі

ПОШУКУЄ СТАЛОГО

відборця сира і десерового масла.

1684 *УПРАВА.* 1—1

Надзвичайні Загальні Збори

„Каси Ощадности і Кредиту“

стов. зар. з обмеж. порукою в РАДЕХОВІ,

відбудуться в середу, дня 28. червня 1922 р. о год. 12 і пів з полудн в салі Народного Дому.

На дневнім порядку:

Справа маєтку Брендасівки.

За Дирекцію: *О. Шухевич.* За Надз. Раду: *Др. Пелліх.*

1663 2—2

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Повітового Товар. Кредитового

„ВІРА“

стов. зареєстр. з обмеж. порукою в РАВІ РУСЬКІЙ

відбудуться дня 30. червня 1922 р. о год. 11 перед полуднем в льокали стоваришення при вул. Магерівській (власний дім) з таким порядком нарад:

1) Відчитання та приняття протоколу з послідних Загальних Зборів,
2) Приняття до відома маєткового білянсу і звіту з діяльности стоваришення
3) Вибір шістьох членів Надзірної Ради і трьох заступників,
4) Установлення поділу зисків,
5) Обговорення бажань членів.

Рава Руська, дня 9. червня 1922.

ЗА НАДЗИРАЮЧУ РАДУ

1645 голова. *Гриневецький.* секретар. *о. Козій.* 2—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

філії тов. „ПРОСВІТА“ в РАДЕХОВІ

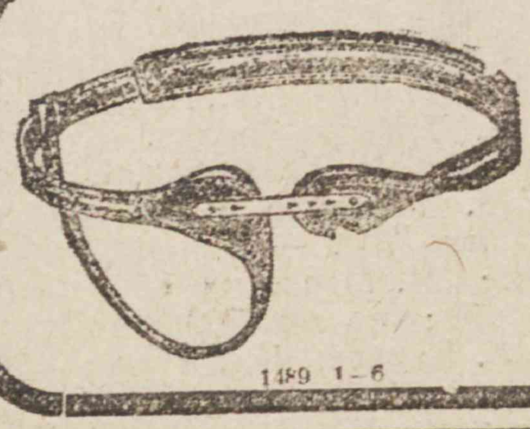
відбудуться в середу д. 28. червня 1922 о г. 12 і пів в полудне в салі Народного Дому з слідуючим денним порядком:

1) Отворення зборів,
2) Вибір Президії,
3) Відчитання протоколу з послідних загальних зборів,
4) Звіт з діяльности Тов-а,
5) Вибір нового Виділу,
6) Внески і інтерпеляції.

Радехів, 12. червня 1922.

1664 *Др Пелліх.* 2—2

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

:: Ортопедично-механічне бандажове заведення ::

ІВАНА УГРИНА

у Львові, вулиця Кохановського ч. 17.

виконує лічничі ґорсети і ортопедичні прилади по найновійшим лікарським вказівкам, прямодержачі, штучні ноги і руки, спеціяльні перепуклинові опасни і на обвислі черева (ляпаратомійні) суспензори, необхідні артикули для ужитку хорих і т. п.

1489 1—6

Д-ра С. ДРИМАЛИКА

ЛІКАРСЬКИЙ ПОРАДНИК У ВСІХ НЕДУГАХ ЛЮДИЙ

294 стор. Львів 1921 р.

висилає поручено за одержанням 1000 мп

І. СВЄНЦІЦКИЙ,

Львів, вул. Мохнацького 42.

1668 За побранням почтовим 1060 мп. 1-1

:: ЦЕРАТИ ::

капи на ліжка, портієри, фіранки, хідники, диваники, сінник, коци і лежаки поручає

1436 8—8

МАҐАЗИН ТАПЕТ

Е. КІЧАЛЕС і А. МАРҐУЛІЄС

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 18.

ДО НАБУТТЯ

В КАНЦЕЛЯРІЇ ТОВ-А „ПРОСВІТА“

1. З минулого і сучасного 50 Мп.
2. Наш шлях до освіти 150 „
3. Боротьба за волю 200 „
4. Сотник Черник 50 „
5. Старі і нові держави 40 „
6. Метричні міри 30 „
7. Національні пісні (з нотами) 100 „
8. Земля у вселенній 30 „
9. Зимовий вечір — драм. етюд М. Старицького 150 „
10. Твори Воробкевича т. III (українське письменство) в півполот. оправі 1000 „
11. „Бери все, що в хаті“ — історичне оповідання з життя задунайських Запорожців. В Недолі 150 „

ПОМІРИ

ПАРЦЕЛЯЦІЙНІ, ВІДМЕЖОВАННЯ, ПЛЯНИ ДО КОНТРАКТІВ

та всякі поради технічні можу виконати і уділювати на час вакацій в гірській здоровій околиці. — Зголошення:

інж. **Витовт Манастирський**

1640 цивільний ґеометер 2—5

Львів, вул. Павликів 17.

Друки і печатки виробляє гарно дешево друкарня і фабрика печаток **І. ФРІДМАНА** у ЛЬВОВІ, — вул. Сикстуська ч. 4. —

XXIII 7—8

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

СТЕФАНА ВЕЗИКА

у Львові, вул. ОХОРОНОК ч. 5.

поручається

ВП. Панам як також Всеч. Духовенству.

Всякі роботи виконується солідно і по найприступніщих цінах!

1631 3—3

Гуртівний склад

туток і циґаретних паперців, також шкільні прибори

XXIII. поручає 5—10

Г. ВІЛЬДЕР

ДІМ ТОВАРОВИЙ

Львів, вул. Шпитальна 1.

ДНЯ 29. ЧЕРВНЯ 1922 Р.

відбудуться в домівці „Української Бесіди“ в „Народнім Домі“ вул. Рутовського у Львові о годині 10. рано

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“

зі слідуючим дневним порядком:

1) Відкриття і уконституовання Загальних Зборів,
2) Зміна статута,

а дня 30. червня 1922 р.

в тійже салі о год. 10. рано відбудуться

XXXV. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ“

з таким дневним порядком:

1) Відкриття Зборів предсідником Управляючої Ради і уконтитуовання Загальних Зборів,
2) Відчитання протоколу попередних зборів,
3) Звіт Управляючої Ради з діяльности і білянс за діл. рік 1920/21,
4) Звіт і внески Головного Контрольного Комітету (§ 34 і 46 статут.,
5) Ревізійний звіт Краєвого Союза Ревізійного,
6) Доповняючий вибір членів Управляючої Ради (§. 15. стат.)
7) Вибір Головного Контрольного Комітету на р. 1921|22,
8) Означення висоти презенційної марки для членів Управляючої Ради на 1921|22,
9) Внески і запити.

Леґітимацією членів служить уділова книжочка. — Особи правні заступають письменно уповажнені повновласники.

Замкнення рахункові виложені для членів в дирекційнім бюрі в урядових годинах. Проект зміни статута можуть набути члени по ціні 200 Мп. від примірника.

Львів, дня 12. червня 1922 р.

Січинський Юліян, предсідник. *Павликовський Юліян*, секретар.

VII 2—3

Ширіть наш часопис!

1479 5—7

ДЗВОНИ з найлучшого металю з чистім, звінким голосі по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією

можна купити або замовити в

Першій українсько-американській лярні і складі дзвонів

Й. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, Тарнавського ч. 64.

1411